

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Liber Theologiæ Moralis, Viginti Qvatvor Societatis Iesv Doctoribvs Reseratvs

Escobar y Mendoza, Antonio de

Lvgdvni, 1659

VII. Practicæ resolutiones circa præfata.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41066

149. *In causa hæresis expedit ne testes cum reo confrontentur?* Licet in aliis causis expediat, in causa tamen hæresis non expedit reor.

150. *Testes in summario iudicio recepti sunt, & examinati in plenario medio præstato iuramento: debent ne iterum examinari, & ratificari?* Ita quidem, aliàs in iudicio fidem non efficiunt. Ad memoriam reuocò tunc non debere eis primam attestationem ostendi, vt appareat, an idem prius testentur.

151. *Possunt ne vniri plures testes singulares etiam de eadem hæresi diuerso tempore prolata?* Non quidem possunt, vt faciant plenam probationem. Scio contrarium probabile esse.

152. *Potest ne reus mala vita & fama pœna ordinari puniri, quando sunt duo idonei testes?* Potest. Attamen in præli Inquisitionis Hispanicæ nemo ad pœnam ordinariam damnatur, nisi per tres testes, contestes, idoneos.

153. *An possint testes recipi ad perpetuam rei memoriam ad Fiscalis instantiam, ita vt deponant testimonium, quod postea illis etiam absentibus, faciat fidem contra reum in plenario iudicio?* Possunt equidem; imò etiam per talem testem quis potest torturæ addici, si deponit verosimilia, & exhibet solidi rationem. Et hæc omnia in fauorem fidei.

CAPVT VII.

*Praxis circa materiam de Augustissimo Inquisitionis
Tribunali ex Societatis IESV
Doctoribus.*

- S. I. 154. *Num sit Inquisitorum potestas cumulatiua?* Minime, sed priuatiuam esse Molina asserit; neque enim tunc Episcopi de hæresi cognoscere, nec edicta fidei proponere possunt saltem in Regnis Hispaniæ.
- De In-
quisito-
rum po-
testate,
& iuris-
dictione.
Molin.
Azor.
Suar.
155. *Si Episcopi & Inquisitores incompatibilia præcipiant, v. g. vt reus eadem hora apud ipsos compareat, cuiam debet parere?* Affirmo ex Azorio magis Inquisitoribus, quam Episcopo teneri parere.
156. *Possunt ne Inquisitores libros hæreticos legere?* Solus potest, Suario auctore, generalis Inquisitor. Nec aliis hæc potest ex eodem Suario licentiam impertire.

157. *Poteß*

Examen II. De Tribunali S. Inquisitionis. 593

157. Potest Inquisitor generalis in irregularitate contracta ex heresi dispensare? Non posse idem Suarez testatur in odium Suar. delicti, quo tam aperto Marte fidei aduersatur.

158. Dixisti Inquisitores quomodocumque concurrant ad reorum condemnationem non fieri irregulares: rogo, an teneantur protestationem pramittere? Non teneri respondeo cum Auila; quia sic decretum Pauli IV. & Pij V. disposuit. Auila.

159. An possint munera accipere Inquisitores? Si pretextu Officij sui pecuniam extorqueret Clementinae secundae de haereticis teste Suar. incurreret excommunicationem. Porro Suar. tanta Inquisitoribus Hispaniae manuum puritas ut non solum munera, sed & esculenta, aut poculenta accipere prohibeantur; quia quidem lege & eorum Ministri tenentur.

160. Potest ne vnus Inquisitor contra alium Inquisitorem procedere? Negatiue respondeo cum Suar. quia in parem Suar. non habet iurisdictionem.

161. Suppone quemdam miximè esse baptizatum, aut saltem inualide, sed communiter reputari baptizatum: an hic contra fidem delinquens possit haereticorum poena puniri? Azor. affirmat posse; quia in hac re plus operatur opinio, quam veritas. Iudico tamen Suarium probabiliter contrarium asserere, licet sentiam cum Azorio. Azor.

162. Dixisti confessum proprium delictum posse torqueri pro complicibus, cum adest semiplena probatio: num hac tortura aquae grauis futura sit? Cum Lessio assero leuiorem esse debere Less. quam ad proprium delictum extorquendum. Adiicio ex Del Rio, quando sic torquendus est, debere ad id condemnari Del Ri. cum clausula: circa prauiudicium probatorum; quae quidem hoc operatur, ut quamuis proprium iudicium iterum neget; nullum inde sit prauiudicium ad condemnationem.

163. An senes & pueri possint torqueri? Cum Sanchez, respondeo terreni quidem posse, sed non torqueri. Adde ex Del Rio nobiles caeteris paribus mirius torquendos quam alios; & Clericos quam laicos. Sanch.

164. Ut quis possit torqueri, sufficit deprehendi in eo mendacium, aut variationem quod ad circumstantias, seu qualitates delicti? Minimè sufficere Lessius docet, nisi alia indicia, coniecturae, & praesumptiones accedant. Less.

165. Inquisitor secutus opinionem probabilem probabiliore relicta, iussit reum torqueri: an subiaceat visitationi? Del Rio asserit propter hoc iuste quidem gestum minimè posse à Superiori ore puniri. Del Ri.

166. Num Inquisitores tradere possint quemuis saculari brachio

P p

Supremo

Molin. *supremo Inquisitionis Senatu inconsulto? Non posse Molina affirmat; quia illud inter causas grauissimas computatur. Vnde ad memoriam reuoco quod asserui in Hispania Religiosum aliquem, aut nobilem, aut alia ratione insignem non posse comprehendere, nisi ex eiusdem senatus præscripto, missis ad eum indiciis & probationibus gestis, vti Palau confirmat.*

Azor. 167. *An sine Episcopo possint Inquisitores aliquem ad aburationem cogere, aut ferre sententiam rei absolutoriam. Primum negat Molina, secundum Azorius. Quid si dissensio sit suffragiorum inter Episcopum & Inquisitores? In Romana Inquisitione causa ad Papam remittitur, in Hispanica ad Inquisitionem supremam, auctore Molina.*

§.2. 168. *Cuinam applicantur Ecclesiasticorum delinquentium bona? In Hispanica Inquisitione Regio fisco applicantur, quia Rex aliunde Inquisitoribus prospicit. Sic Sanchez.*

Sanch. 169. *Debetur ne hæreticorum filijs sustentatio? De iure non debetur. In Hispania tamen solet illis prospici, vt filij minorenes apud matronas honestas collocentur, filij autem applicentur mechanicæ; qui verò per valetudinem, vel ætatem nequeunt laborare, ex misericordia tenuia alimenta accipiant. Sanchez affirmat.*

Sanch. 170. *Quando Inquisitores reuocant bona ab hæreticis post delictum alienata, tenentur ne emptoribus pretium restituant? Negat Vasquez appositè.*

Sanch. 171. *Qui contumaces fuere, id est, qui ter citati non comparuerunt, audiuntur ne comparent postea? Assero ex Sanchez audiendos si post annum compareant, quoad suam personam, non quoad bona confiscata.*

§.3. 172. *Quidam Sacerdos Confessario amico mandat, vt sollicitet pro se pœnitentem: num huiusmodi mandans Sacerdos denunciandus sit? Minimè; quia verba legis pœnalis (vti ait Palau) non sunt extendenda.*

pal. 173. *Sacerdos quidam sit interpres Confessionis alteri principali Sacerdoti qui absoluturus est, huius ministerio Confessarius sollicitat pœnitentem: quæserim, num interpres Sacerdotum sollicitantium pœnas incurrat? Respondeo ex Fagundez non incurrare; quia potiùs ex parte pœnitentis se tenet.*

Fagund. 174. *Quidam Sacerdos non habens facultatem audiendi Confessiones fingit se habere, & fœminam in Confessione sollicitat: est ne denunciandus? Ita planè; quia simplex Sacerdos potens absolueri de venialibus, aut de mortalibus aliàs confessoribus absolutè Confessarius est. Ex Palai doctrina.*

Pal.

Examen II. De Tribunali S. Inquisitionis. 595

175. An sit denunciandus qui in Confessione à pœnitente
viti domum, ut eò adducat concubinam, vel pecunias dandas
meretrici? Denunciandum esse affirmo ex Palao; quia Bulla Palao.
pœnas decernit Sacerdotibus sollicitantibus pœnitentes ad in-
venientia siue inter se, siue cum aliis quomodolibet perpetranda.

176. Quidnam locus intelligendus est confessionarij nomine?
Non est opus esse locum ad hoc tantummodo ministerium
preparatum, ut aliqui volunt; quia decretum Gregorij ait,
in Confessario, aut in loco quocunque, ubi Confessiones Sa-
cramentales audiuntur, seu ad Confessionem audiendam electo.
Per Confessionarium intelligitur locus qui huic solummodo
ministerio deseruit. Per locum autem ad audiendam Confes-
sionem electum quicumque intelligitur locus qui ex professo
aut per transennam ad audiendam Confessionem eligitur.
Itaque si adest simulatio Confessionis, quicumque locus ubi
Confessio exauditur confessionarium reputatur; vitiatum
etiam quicumque locus à simulatione Sacramenti. Monia-
lium locutorium communis locus est ad quemcunque ser-
monem instituendum; at si Confessionis adfit simulatio, con-
fessionarium est; confessionarium autem, si non adfit simula-
tio Sacramenti quasi communis sacer locus existit, quia de-
cretum illud non editum in loci sacri reuerentiam augen-
dam, sed in odium simulationis Sacramenti.

177. Si mulat fœmina confiter: sufficit ne, ut Confessionis
adfit simulatio? Minimè, nisi simulat Confessarius audire.
Quid si ratum ipse habeat simulationem? Non sufficit; quia
absolute non simulat. Quid autem si ipse iubeat, fœminam si-
mulare, ut in confessionario clauso, ubi Confessarius non vi-
detur, sed sola fœmina speciem referat Confessionis? Profe-
cto simulatio fœminæ præcepta à Sacerdote, ipsius Sacer-
dotis simulatio est; unde sollicitans hoc habitu erit denun-
ciandus.

178. Aduocatur Confessarius ad lectum fœminæ agrotantis,
et simulans inibi audire Confessionem, sollicitatur. Denunciandus
est; quia in loco ad audiendam Confessionem electo, sollici-
tatur. Quid si fœmina agrotantem simulasset ad captandam
occasionem voluptatis ex pacto cum Sacerdote? Haud adest
Confessionis simulatio.

179. In Confessionario ipso Ecclesie collocato Sacerdos operi
sacrosancto vacat? Si non adest simulatio Confessionis ut cer-
tum est non adest, quia si aliquis testis adest, minimè opera-
bitur sacrilegio: denunciandus non est, tunc enim ex sa-
cilegio locus sacer violatur, non Sacramenti reuerentia.

180. *Fœminam ad Confessionem accedentem ante Crucis signum Sacerdos sollicitat, dilata in aliud tempus Confessionem vel id facit, quando ex illa iusta causa non potest pœnitentem absolueret: an sit denunciandus? Ita planè ex Palao; quia sollicitatio saltem fit in confessionario aut simulatione Confessionis, aut per Confessionis occasionem.*

Pal.

181. *Statim post Confessionem Sacerdos in cubiculum ducit puerum, eum sollicitat chirographum Confessionis ei traditur: denunciandus ne? Maximè; quia teste Castro Palao, iste casus ratione dependentiæ Confessionem includit.*

Pal.

182. *Propter audita in Confessione fœminam Sacerdos à templo discedentem post aliquod temporis interstitium insequitur & sollicitat. Denunciandum non esse reor; quia non est illa immediata dependentia Confessionem includens. Quid si statim insequatur? Ratione dependentiæ Confessionem includeret, si esset insecutio illa consequens Confessionis, vt Chirographi traditio pœnitenti. At quia illa insecutio dependens non est, nullatenus includere Confessionem puto. Sacerdos rogauit fœminam, vndenam, eius domus adesset, aut dixit se inuisum, & postea sollicitatit vel immediate insequens, vel post tempus accedens. Denunciandus non est, nisi animum futuram fœminæ ostendisset. Ipsa presumpsit sollicitationis gratia futura verba illa proferri. Si verba erant indifferentia, nec gestus inhonestus adfuit libidinis assertor iniquè fœmina iudicauit. Potuit enim tunc indifferenter loqui, & postmodum ex occasione illam sollicitare. Ex Castri Palai doctrina.*

Pal.

183. *Consensit fœmina sollicitationi: tenetur ne denunciare? Tenetur, ac si non præbuisset assensum, nec debet facti proprium delictum, nec ipsa aut Confessarius de hoc postquam interrogari. Quid si illa aut Sacerdos profiterentur? Tanquam impertinens ad Officium S. Inquisitionis haud est in acta referendum.*

184. *Audiu Confessarium fœminam sollicitasse, sed erat illi infirma notæ & fidei: teneor sub excommunicatione denunciare? Teneri te Castro Palao docet, etiamsi illud auditis sub secreti naturalis sigillo, ad boni scilicet communis abstructionem.*

Pal.

185. *Quoniam tempore denunciatio sit facienda? Respondeo ex Auila, & Fagundez, quocumque tempore durante toto anno; quia prius edictum durat, donec sequenti anno nouum promulgetur. Quid si negligentia Inquisitorum sequenti anno non promulgetur? Teneretur quilibet sub mortali & excommunicatione nihilominus denunciare; quia citat Sacerdotes*

Auila.
Fagund.

acerdotes sollicitantes sint de hæresi suspecti, semper sunt denunciandi, Palao authore. Pal.

186. *Ignoravit quis edictum.* Si tam terminus præfixus contra quem denunciare tenebatur, expiravit: ubi id rescit, teneatur, nisi infra similem terminum dierum, ac si tunc sibi edictum promulgaretur. Scio tamen *Suarium & Fillium* assentes statim teneri. Quod si ultra illum terminum obviatum impedimentum distulit, tenetur statim. Hæreo horum sententiæ; quia huiusmodi crimina ex dilatione denunciationis virus exerunt. *Præsumo me fore impotentem denunciare, quia absens ero.* Teneris pervenire. Suar. Filliuc.

187. *Si in ex viuis fœmina quantumvis honesta delatione haud esse Confessarium in carcerem detrudendum: requiro tamen num illa delatio sit sufficiens ad Inquisitionem?* Sufficiens planè est. Quod si inquisitione Confessarius levis admittatur, & malæ vitæ deprehendatur, poterit etiam capi; at sine duplicata testificatione nunquam recluditur.

188. *Timet quis ea denunciatione graue damnum vitæ, famæ, vel bonorum in se vel in consanguineis.* Asserit *Fagundez*, tunc a denunciatione excusari. Metus huiusce ponderetur gravitas. Fagund.

189. *Possunt ne Episcopi de hoc crimine cognoscere?* Post Bullam Gregorij XY. possunt extra Hispaniam, in Regnis Hispaniæ minimè separati ab Inquisitoribus possunt cognoscere, authore *Molina*. Imò & in locis extra Hispaniam, licet possint Episcopi de causa cognoscere, non tamen ferre sine Inquisitoribus sententiam non tantum condemnatoriam, ut ait *Molin.* sed nec absolutoriam, ut asserit *Azor*. Scio tamen *Molinam* de absolutoria sententia negare. *Lege Cast. Pal. tom. 1. tract. 4. d. 9. & Fagundez præc. 2. lib. 4. cap. 3. a quibus ferè omnia.* Molin. Azor.

EXAMEN III.

Circa materiam de virtute Spei.

CAPVT PRIMVM.

De Spei essentia, & Præceptis.

1. *Quid Spes?* Est virtus Theologica diuinitus infusa per quam certò expectamus futuram beatitudinem